

Mariehamn den 25 juli 2017

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm
Sverige

MED E-POST: finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar: En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30), dnr: Fi201701644/OU

1. Introduktion

Ålands Penningautomatförening (nedan ”Paf”) är en offentligrättslig förening vars mål är att samla in medel till allmännyttiga ändamål genom att erbjuda trovärdiga och ansvarsfulla spel till allmänheten. Paf har idag tillstånd från bl.a. Ålands landskapsregering att bedriva penningspel på Åland, ombord på fartyg samt över internet.

Paf vill inledningsvis tacka för möjligheten att inkomma med remissvar på utredningen En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30), nedan “**Utredningen**”.

Paf-koncernen bedriver idag penningautomater samt restaurangkasinospel på det stora flertalet passagerarfartyg som trafikerar Östersjön. Vad gäller Pafs spelverksamhet på svenskt territorialvatten (penningautomater och bordsspel) bedrivs dessa under tillstånd från den svenska Lotteriinspektionen (LI). Paf är sedan den 3 april 2017 stödmedlem i SPER, Spelbranschens Riksorganisation.

Eftersom Paf idag bedriver fysisk spelverksamhet under svensk lagstiftning och förbereder sig att operera under ett framtida licenssystem för spelverksamhet i Sverige, vill föreningen inkomma med följande yttrande.

2. Sammanfattning

Paf ställer sig i det stora hela mycket positiv till en omreglering av den svenska spelmarknaden som presenteras i Utredningen och förslaget till spellag. Paf vill understryka vikten av att ett

reglerat licenssystem kommer på plats enligt tidsplan i syfte att uppnå ett ökat konsumentskydd och kontroll på den svenska spelmarknaden. Paf vill även understryka vikten av kanalisering till licensierade aktörer vilket utgör en absolut förutsättning för att ett högt konsumentskydd i praktiken skall kunna uppnås.

Paf vill i detta yttrande delge sina synpunkter vilka huvudsakligen sammanfattas enligt nedan.

- Spellagens **tillämpningsområde** vad gäller fartygsbaserad spelverksamhet bör klargöras (punkt 3.5 nedan).
- **Undantag från kravet på registrering av spelkunder bör göras** i enlighet med gällande regler för penningtvätt (punkt 3.7 nedan).
- **Omsorgsplikten** är bra men bör **tydliggöras** i syfte att säkerställa en enhetlig tillämpning bland spelföretagen (punkt 3.8 nedan).
- **Kravet på insättningsgräns bör utvidgas** till att omfatta samtliga spelföretag på motsvarande sätt som förslaget om nationell självavstängning (punkt 3.8 nedan)
- **Likabehandling av spelmarknadens aktörer i skattehänseende** måste säkerställas - samtliga spelföretag skall erlagga mervärdesskatt i Sverige för verksamhet som bedrivs under det svenska licenssystemet (punkt 3.6.2 nedan).
- **Marknadsföringsreglerna bör tydliggöras** i syfte att säkerställa en enhetlig tillämpning bland spelföretagen (punkt 3.11 nedan).
- **Effektiva sanktionsmöjligheter** är en absolut förutsättning för att lyckas med kanaliseringen vilket utgör en grundförutsättning för hela reformen (punkt 3.12 nedan).

3. Pafs synpunkter på de i Utredningen föreslagna ändringarna

3.1 Avsnitt 9 - Lagens syfte

Den nuvarande lotterilagens syften är inte lagreglerade varav förslaget är att lagreglera syftena i den nya spellagen. Huvudsyftet med den nya spellagen är att kanalisera spelandet och samtidigt hålla spelandet på en rimlig nivå. Därutöver skall spellagen tillämpas så att:

- spelen får ett högt konsumentskydd,
- det råder en hög säkerhet i spelen,
- de negativa konsekvenserna av spelandet begränsas, och
- spel inte används som stöd i kriminell verksamhet.

Paf tillstyrker Utredningens förslag att spellagens syften skall lagregleras. Detta bidrar till att tydliggöra den fundamentala grundstenen att spel skall bedrivas på ett sunt och säkert sätt med högt ställda krav på socialt ansvarstagande bland spelföretagen.

3.2 Avsnitt 11 - Vilka spelformer skall konkurrensutsättas i licenssystemet?

För att det skall vara möjligt att möta en ständigt ökande konkurrens och tillgodose spelarnas efterfrågan är det viktigt att det nationella spelutbudet i ett licenssystem inte begränsas. Paf är enig med det som framförs i Utredningen att lagens syften inte uppnås genom att minska spelutbudet, utan att istället ha tydliga regler och villkor för de tillåtna alternativen och säkerställa

en effektiv övervakning. På detta sätt tillgodoses syftet att så långt som möjligt vägleda konsumenterna till tillförlitliga erbjudanden under offentlig kontroll och tillsyn och därigenom uppnå en effektiv kanalisering.

Paf tillstyrker Utredningens förslag om de spelformer som skall konkurrensutsättas i licenssystemet.

Paf stöder möjlighet till internationellt samarbete rörande spelpooler och likviditet för att kunna upprätthålla tillräcklig konkurrenskraft i de spel som erbjuds (Avsnitt 11.10). Samarbete mellan spelföretagen under de förutsättningar Utredningen föreslår utan onödigt betungande krav på förhandling mellan spelmyndigheterna ses som ett effektivt sätt att uppnå detta. Utredningen nämner att ett dylikt internationellt samarbete är viktigt framförallt för spelformerna vadhållning, poker samt kasino online med kumulativa jackpots. Paf håller med om detta och vill i tillägg även understryka vikten av internationell likviditet för spelformen online bingo för att kunna erbjuda en attraktiv produkt till spelarna.

Paf tillstyrker förslaget att spelmyndigheten skall ansvara för en nationell plattform för att motverka matchfixning (Avsnitt 11.18). Bekämpningen av matchfixning är av yttersta vikt för såväl idrottens som spelbranschens trovärdighet. Ett nära samarbete mellan spelbolag, idrottssektorn, polis och övriga myndigheter är nödvändig för att nå resultat. Det är bra att spelmyndigheten ges det övergripande ansvaret i frågan och att spelföretagen skall vara skyldiga att rapportera avvikande spelmonster och misstankar om matchfixning till myndigheten. Även reglerna om fuskbrott som kriminaliserar bl.a. matchfixning utgör ett viktigt steg i bekämpningen av dylik manipulation.

3.3 Avsnitt 13 - Andra angelägna förändringar

3.3.1 Varuspelsautomater

Paf erbjuder idag vissa varuspelsautomater ombord på fartyg på Östersjön under tillstånd från Ålands landskapsregering. På grund av rådande lagstiftning hålls dessa stängda under den tid fartyget befinner sig på svenskt territorialvatten. Utredningen anger att det inte finns anledning att ändra regleringen att varuspelsautomater endast får erbjudas vid offentlig nöjeställning såsom tivoli eller liknande. I Utredningen framförs ingen närmare motivering till detta.¹ Det hänvisas dock till ett historiskt syfte att begränsa utbudet av utställda varuspelsautomater varför man valt att införa en begränsning till just specifika platser av mer tillfällig karaktär såsom offentlig nöjeställning. Paf menar att ett fartyg kan anses utgöra en sådan sporadisk och tillfällig spelplats i likhet med en offentlig nöjeställning, vilket skulle motivera att varuspelsautomater tillåts även på fartyg i internationell trafik.

Av den överenskommelse om automatspel på fartyg som träffats mellan Sverige och Finland (nedan ”Spelkonventionen²”) framgår vidare i Artikel 3 att automatspel kan erbjuda vinst i form av bland annat varor. Spelkonventionen skiljer således inte på automatspel som ger vinst i form

---

¹ SOU 2017:30, del 1, s. 458 f.

² Bilaga till regeringsbeslut 2001-03-22, Fi 2000/4429.

av pengar eller varor. Utredningen klargör att en överenskommelse mellan Sverige och en annan stat rörande spel på fartyg i internationell trafik skall gälla framför bestämmelserna i spellagen.³ Paf anser således att varuspelsautomater även på denna grund bör tillåtas på fartyg i internationell trafik.

Med hänvisning till reglerna i Spelkonventionen samt med beaktande av den tillfälliga spelplats som ett fartyg de facto utgör anser Paf att varuspelsautomater bör tillåtas på fartyg i internationell trafik. En möjlighet att tillhandahålla varuspelsautomater på fartyg i internationell trafik skulle inte leda till någon märkbar ökning av antalet varuspelsautomater i Sverige. Någon risk för problemspelande bör såsom Utredningen skriver inte heller föreligga.

Paf anser att varuspelsautomater bör läggas till under spellagen 9 kap. 1 § som en tillåten spelform på fartyg i internationell trafik eller att regeringen meddelar föreskrifter att denna spelform får omfattas av licens för spel på fartyg i internationell trafik.⁴

3.3.2 Kortspel i turneringsform

I Utredningen föreslås att det bör finnas en möjlighet för fysiska och juridiska personer att under vissa förutsättningar få licens att anordna turneringsspel i poker.⁵ Spelet skall bland annat vara föremål för vissa begränsningar vad gäller insatsnivåer samt antal deltagare i turneringen. Även möjlighet att anordna högst en årlig landbaserad turnering i kortspel med högre insatser, vinster och deltagarantal föreslås i spellagen 8 kap. 7 §. Utredningen föreslår ett villkor att det i samma lokal som turneringsspel tar plats inte får förekomma annat spel om pengar. Detta utesluter således att dylika pokerturneringar kan anordnas på t.ex. restaurangkasinon och fartyg i internationell trafik såvida inte det andra spelet samtidigt stängs ned.

Paf ställer sig frågande till denna begränsning, framförallt vad gäller icke-möjligheten att anordna kortspel i turneringsform på fartyg i internationell trafik. Paf ser inte att övriga spel som förekommer på fartygen i form av penningautomater och kasinospel, vilka båda bedrivs under låga insatser, skulle äventyra säkerheten för en dylik pokerturnering. Ett fartyg är en mycket stor anläggning och innehåller en mängd utrymmen där spel överhuvudtaget inte erbjuds (restauranger, cafeer, hytter, konferensrum, lektrum, etc.). Hela fartyget som sådant kan inte anses utgöra en spelplats och jämföras med t.ex. Casino Cosmopol. Dessutom skulle en dylik pokerturnering vid behov kunna erbjudas i ett slutet konferensrum då ingen tillgång till andra spel överhuvudtaget finns. Paf anser att samma förutsättningar bör gälla för att anordna pokerturneringar på land i Sverige som på fartyg som lyder under svensk lag. Det ter sig som en oproportionerlig begränsning och diskriminering om pokerturneringar skulle tillåtas för landbaserad spelverksamhet i Sverige men inte för fartygsbaserad spelverksamhet. Lagen bör i alla hänseenden främja likabehandling vilken en särreglering i detta avseende inte gynnar. Det kan i sammanhanget nämnas att Paf har tillstånd från Ålands landskapsregering att erbjuda pokerspel på fartyg med registrerad hemort i landskapet Åland. Det torde därav också finnas en

---

³ SOU 2017:30, del 1, s 516.

⁴ SOU 2017:30, del 1, s 513, spellagen 23 kap. 7 §.

⁵ SOU 2017:30, del 1, s 465 ff.

förväntan bland spelkunderna att pokerturneringar kan erbjudas ombord på fartygen, även på svenskt vatten/svenskflaggade fartyg i enlighet med den kommande spellagen.

Paf anser att möjligheten att anordna kortspel i turneringsform under vissa förutsättningar (spellagen 8 kap. 5-9 §§) även skall gälla vid spel på fartyg i internationell trafik och följaktligen inkluderas i spellagen 9 kap. 1 § eller att regeringen meddelar föreskrifter att denna spelform får omfattas av licens för spel på fartyg i internationell trafik.

3.4 Avsnitt 14 - Vinståterbetalning

Paf delar Utredningens bedömning att ett tak på vinståterbetalning för de konkurrensutsatta spelen kan riskera att minska kanaliseringen. Dock anser Paf att saken inte helt bör lämnas oreglerad utan att ett tak om 100 % bör införas för att reglerna om fri prissättning inte otillbörligen skall kunna missbrukas för att köpa sig marknadsandelar.

Paf anser att en vinståterbetalning överstigande 100 % inte skall tillåtas.

3.5 Avsnitt 15 - Tillämpningsområde

Tillämpningsområdet för spel på fartyg i internationell trafik

Tillämpningsområdet föreslås utvidgas i den nya spellagen i förhållande till nuvarande lotterilag, till att omfatta spelverksamhet som tillhandahålls i Sverige, anordnas i Sverige eller annars möjliggör deltagande från personer som är bosatta eller stadigvarande vistas i Sverige.

Vad gäller fartygsbaserad spelverksamhet vilket utgör ett av Pafs kärnområden föreslår Utredningen att lagen också skall tillämpas på svenska fartyg oavsett om fartyget befinner sig på eller utanför svenskt territorium.⁶ Med svenska fartyg avses fartyg med registrerad hemort i Sverige, även benämnda "svenskflaggade" fartyg. Paf noterar att detta är en väsentlig förändring från gällande rättsläge. Enligt nuvarande lotterilag tillämpas i första hand territorialvattensprincipen och inte flagglandsprincipen för svenskt vidkommande. För Pafs del innebär detta att Paf idag är föremål för svensk reglering och ansöker om speltillstånd från svenska Lotteriinspektionen för den tid fartygen befinner sig på svenskt territorialvatten.

Med det förslag på ett utvidgat tillämpningsområde som Utredningen presenterar blir resultatet att både flagg- och territorialvattensprincipen skulle tillämpas för spel på fartyg i internationell trafik. Ett sådant tillämpningsområde ter sig inte rimligt i förhållande till närliggande jurisdiktioners spellagstiftning. I verksamheter som till sin natur är gränsöverskridande mellan landsgränserna förekommer inte sällan viss lagkonfliktproblematik. Det förslag på dubbel tillämpning som nu presenteras skulle inte underlätta denna form av problematik. Det ter sig heller inte rimligt att ett spelföretag skall behöva ta hänsyn till svensk lag både när fartyget befinner sig utanför svenskt territorium men har svensk flagg samt även på ett icke-svenskflaggat fartyg så snart det trafikerar svenskt vatten. Inte minst bidrar det även till en ökad förvirring

---

⁶ SOU 2017:30, del 1, s. 515.

bland resenärerna då olika regler och insatsnivåer för spel gäller under samma överfart. Om Sverige väljer att tillämpa flagglandets princip för lagval bör respekt även visas för övriga jurisdiktioner som verkar under denna princip.

Paf anser att tillämpningsområdet för spel på fartyg i internationell trafik måste klargöras. Paf anser att lagstiftaren behöver välja en konsekvent linje där man tillämpar antingen territorialvattensprincipen eller flagglandsprincipen, inte båda.

Som nämnts ovan gäller den s.k. Spelkonventionen för automatspel på fartyg mellan Sverige och Finland. Paf vill i sammanhanget nämna att Spelkonventionen är föråldrad och att Paf har initierat ett ärende hos svenska finansdepartementet att i samråd med finska inrikesministeriet se över en uppdatering av främst de vinstnivåer som föreskrivs enligt Spelkonventionen. Motsvarande nivåer som vid var tid föreskrivs i Spelkonventionen bör även gälla enligt spellagen eller därtill kopplad förordning för att främja likabehandling.

Paf tillstyrker att spellagen uttryckligen bör hänvisa till Spelkonventionen i dess vid var tid gällande form.

3.6 Avsnitt 16 - Utformningen av det svenska licenssystemet

3.6.1 Licenskrav för andra än spelföretagen (Avsnitt 16.1.4)

Paf är enig med Utredningens förslag om krav på licens för B2B-aktörer vad gäller programvara för onlinespel samt förbud för dessa att erbjuda sina tjänster till icke-licensierade spelföretag. Särskilt förbudet att samarbeta med olicensierade aktörer torde bidra till en effektiv kanalisering. Samtidigt är det av stor vikt att licenskraven inte blir alltför betungande eller oproportionerligt långtgående för B2B-aktörerna vilket kan leda till att de inte söker licens och således riskerar minska utbudet av konkurrenskraftiga spel som efterfrågas av dagens konsumenter. Även detta går tillbaka till vikten av att upprätthålla ett attraktivt licenssystem både för operatörer och spelarna så att det inte finns anledning för någondera part att söka sig utanför det reglerade systemet.

Paf tillstyrker Utredningens förslag att B2B-aktörer skall omfattas av licenskrav, i syfte att uppnå en effektiv kanalisering.

3.6.2 Lämplighetskrav och utländska verksamheter (Avsnitt 16.3 och 16.6)

Utredningen framhåller att vissa grundläggande krav bör ställas på den som skall tillhandahålla och anordna spel för allmänheten. Paf instämmer i de förslag som Utredningen presenterar. Paf vill dock understryka vikten av att samtliga spelföretag som verkar under licenssystemet skall vara föremål för samma regler vad gäller hanteringen av mervärdesskatt och andra skatter kopplade till den verksamhet som bedrivs under det svenska licenssystemet.

Utredningen ställer inget krav på att licensierade företag skall ha något säte i Sverige. Oaktat detta bör lagstiftaren tillse att spelföretagens inköp av reklam och andra tjänster för den svenska

marknaden skall beläggas med svensk moms. Om vissa spelföretag, p.g.a. dess etableringsort tillåts åtnjuta skattefördelar leder detta till en otillbörlig och snedvriden konkurrenssituation mellan marknads aktörer vilket inte är önskvärt. Paf vill göra lagstiftaren uppmärksam på att det kan finnas en risk för kringgående om denna fråga inte på förhand regleras.

Paf anser att det i spellagen bör säkerställas att samtliga spelföretag som verkar under det svenska licenssystemet skall erlägga mervärdesskatt i Sverige. Detta skall vara en förutsättning för licensens beviljande och upprätthållande.

3.7 Avsnitt 17 - Registrering av spelkunder och spelkonton

Paf står bakom Utredningens förslag om krav på registrering och identifiering av spelkunder vid onlinespel. Paf håller med om att detta är viktigt i syfte att säkerställa ålderskontroll samt uppnå förbättrade möjligheter att övervaka spelandet såväl från bedrägeririsk- samt spelansvarshänseende. Reglerna bör vara konsekventa med gällande penningtvättslagstiftning. Med dagens e-legitimationslösningar såsom t.ex. bank-id bör detta även vara en smidig metod att implementera för spelföretagen. Som redan anges i Utredningen behöver närmare föreskrifter meddelas hur identifiering skall ske för de personer som stadigvarande vistas i Sverige men saknar svenskt personnummer.

Paf anser dock inte att registrering av spelkunder skall vara obligatoriskt för alla spelformer. Penningautomater ombord på fartyg i internationell trafik, restaurangkasinospel samt övriga spelformer som föreslås undantas i penningtvättslagstiftningen på grund av låg risk bör konsekvent undantas i spellagen.

Paf anser att penningautomater och kasinospel på fartyg i internationell trafik enligt 9 kap. spellagen skall undantas från registreringskravet i enlighet med gällande regler för penningtvätt. Paf tillstyrker Utredningens förslag att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, skall ges möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från registrering vad gäller vissa spel.

3.8 Avsnitt 18 - Spel - problem och ansvar

Paf ställer sig positiv till förslaget på omsorgsplikt med långtgående spelansvarsåtgärder som presenteras i Utredningen. Paf anser dock att det är av yttersta vikt att det nås en samsyn över vad omsorgsplikten innebär för att undvika olika tolkningar och tillämpningar bland marknads aktörer. Det finns annars en risk att vissa aktörer tolkar kraven för lågt vilket kan riskera urholka konsumentskyddet och samtidigt skapa en snedvriden konkurrenssituation. Syftet med omsorgsplikten är att det skall finnas ett långtgående och enhetligt ansvar hos spelföretagen varför regeringen även bör understryka vikten av en konsekvent tillämpning. **Paf anser att bindande föreskrifter och riktlinjer för spelansvar skall utfärdas i syfte att säkerställa en enhetlig tillämpning och efterlevnad bland spelföretagen för att upprätthålla ett starkt konsumentskydd.**

Paf tillstyrker de spelansvarsåtgärder som presenteras om bland annat utbildning, obligatorisk insättningsgräns, informationskrav, självtest och aktivt uppsökande och vägledning till hjälp.

Paf förstår att spelmyndigheten för att kunna tillse att spelföretagen uppfyller sin omsorgsplikt behöver ha tillgång till ett stort antal uppgifter från spelföretagen. Paf noterar dock att det månatliga rapporteringskrav⁷ som föreslås Utredningen är omfattande och kan leda till en onödigt betungande arbetsbörda. Paf anser att det torde vara tillräckligt att denna typ av rapportering görs kvartalsvis istället för varje månad. Paf förespråkar också att ett digitalt system för dylik rapportering byggs upp så att spelföretagen med enkelhet kan dela med sig denna typ av information förslagsvis via ett datainterface eller liknande.

Vad gäller obligatorisk insättningsgräns vid onlinespel (Avsnitt 18.7.8) skulle Paf vilja föreslå att denna ansvarsåtgärd utvidgades ytterligare i likhet med det centrala avstängningssystem som föreslås i spellagen 15 kap. 7 § och Utredningen avsnitt 19. Detta skulle innebära att en insättningsgräns som spelaren sätter hos ett spelföretag per automatik även skulle gälla hos övriga spelföretag som verkar under licenssystemet. Denna gräns kan sedan ändras på samma sätt som spellagen föreskriver, nämligen att sänkning kan göras omedelbart medan en höjning görs tidigast efter 24 timmar. Paf bedömer att en central funktion för insättningsgräns omfattande samtliga operatörer under licenssystemet effektivt skulle bidra till att hålla spelet på en hälsosam nivå och stärka konsumentskyddet.

Paf tillstyrker Utredningens förslag på omsorgsplikt samt krav på långtgående spelansvarsåtgärder bland marknadsaktörer. Paf anser att kravet på insättningsgräns bör utvidgas genom att gränsen skall gälla nationellt för samtliga spelföretag som verkar under licenssystemet.

3.9 Avsnitt 19 - Självavstängning i olika former

Paf ställer sig bakom förslaget att spelföretagen skall erbjuda sina kunder möjlighet till självavstängning tillsvidare eller för viss tid och att avstängningen skall omfatta alla spelföretag som har licens. Paf stöder också förslaget att spelarna skall ges möjlighet att göra en omedelbar avstängning under 24 timmar genom en s.k. panikknapp.

Paf stöder även förslaget att marknadsföring inte får riktas direkt mot personer som stängt av sig från spel, se punkt 3.11 nedan.

I spellagen 15 kap. 8 § stipuleras att registrering i spelmyndighetens nationella register kräver spelarens uttryckliga samtycke. Paf ställer sig frågande till vad som händer om spelaren väljer att dra tillbaka sitt samtycke. Om behandlingen av spelarens personuppgifter då inte längre anses förenlig med personuppgiftslagstiftningen går även syftet med självavstängningen förlorat. Paf anser att det bör tydliggöras att grunden för behandlingen av personuppgifter i detta avseende baseras på lagkrav (spellagen 17 kap. 5 §) snarare än enbart samtycke som en individ alltid kan dra tillbaka, se även punkt 3.9 nedan.

---

⁷ SOU 2017:30, del 1, s 609.

Paf tillstyrker förslaget om krav på självavstängning samt införande av ett nationellt självavstängningsregister.

3.10 Avsnitt 20 - Behandling av personuppgifter och vissa frågor om sekretess

Paf vill understryka vikten av att lagstiftaren säkerställer att de skyldigheter som åligger spelföretagen att följa spelarnas spelmönster, självavstängning samt övriga åtgärder enligt omsorgsplikten har uttryckligt lagstöd för behandling av personuppgifter i enlighet med EU:s dataskyddsförordning⁸. Paf har tagit del av Datainspektionens utlåtande som uttrycker att det i vissa delar saknas stöd för detta. Paf anser att det är viktigt att nödvändiga anpassningar och lagstöd för behandling av personuppgifter införs.

Paf förutsätter att nödvändiga justeringar görs för att säkerställa att samtliga åtgärder som innefattar behandling av personuppgifter enligt spellagen är förenliga med Dataskyddsförordningen.

3.11 Avsnitt 21 - Marknadsföring

Paf anser det bra att grundläggande bestämmelser om marknadsföring av spel stipuleras i lag medan detaljerna bör framgå av föreskrifter från regeringen eller spelmyndigheten. Detta med hänsyn till den snabba tekniska utvecklingen inom spelbranschen och ett förväntat behov av snabba anpassningar som lättare torde kunna tillgodoses genom dylika föreskrifter framom lagstiftning. Paf anser att kravet på måttfull marknadsföring bör tydliggöras genom föreskrifter och riktlinjer från spelmyndigheten vilka är bindande för samtliga spelföretag.

Paf tycker det är bra att spelföretagen frivilligt kan åta sig tuffare krav genom självreglering och finner det önskvärt att en heltäckande branschorganisation som omfattar alla licensbolag skulle bildas. Paf förespråkar dock inte att lagstiftningen skall göras beroende av denna typ av åtgärder eftersom det är svårt att på förhand veta om det kommer fungera. Det viktiga i detta sammanhang är, i likhet med omsorgsplikten, att en enhetlig syn på marknadsföringsreglerna uppnås och efterlevs av samtliga spelföretag för att upprätthålla ett högt konsumentskydd och säkerställa konkurrens på lika villkor. **Paf anser att en ansvarsfull marknadsföring bäst säkerställs genom bindande regler som gäller för samtliga spelföretag.**

För att avgöra om en marknadsföringsåtgärd är måttfull skall enligt Utredningen en helhetsbedömning göras. Paf noterar de exempel på åtgärder som föreslås i spellagen 15 kap. 9 § vilka särskilt skall beaktas vid bedömningen om marknadsföringen anses vara måttfull. Exemplen är enligt Utredningen avsedda att skapa tydlighet för spelföretagen. Paf anser att kriterierna till största del är tydliga och konkreta förutom punkten 2; *“inte förmedla bilden av spel som socialt attraktivt”*. Det är för Paf inte klart vad som avses förbjudas i denna punkt och inte heller Utredningen ger någon ytterligare vägledning i detta.⁹ Enbart det faktum att spelkunder t.ex.

---

⁸ Europaparlamentets och Rådets förordning 2016/679/EU.

⁹ SOU 2017:30, del 1, s 732.

erbjuds medlemskap i en kundklubb och/eller erbjuds delta i utlottningar av resor eller andra sociala tillställningar tillsammans med andra spelkunder anser Paf inte att strider mot kraven på måttfull marknadsföring givet att kommunikationen inte i övrigt överskrider kraven på måttfullhet. **Det ter sig dock oklart vilken typ av åtgärder utredaren har haft i åtanke vid införandet av punkt 2. Paf skulle önska att detta klargjordes.**

Som redan konstaterats i Utredningen pågår det idag en massiv marknadsföring från till största dels oreglerade spelaktörer på den svenska marknaden. En övervägande del av spelreklamen görs genom tv-reklam i de kanaler som gör sina utsändningar från Storbritannien. Tv-utsändningar regleras som bekant av den s.k. sändarlandsprincipen enligt AV-direktivet¹⁰. Utredningen hänvisar till att kraven på måttfullhet skall gälla oavsett var marknadsföringen kommer ifrån och spellagens tillämpningsområde täcker alla spelföretag som riktar sig mot deltagare i Sverige. Det föreslås även en ändring i radio- och tv-lagen 16 kap. 5 § för att komma åt detta. Det ter sig ändå ofrånkomligt att det föreligger en icke obetydlig risk för kringgående av spellagstiftningen och dess marknadsföringsregler framförallt vad gäller tv-reklam på kanaler som sänder från Storbritannien. Även om effektlandsprincipen är tillämplig på marknadsföring som riktar sig mot den svenska marknaden kan det vara svårt att komma åt och lagföra dylika aktörer som troligen helt saknar koppling till Sverige. Detta antagande styrks av exempel från Norge där kontakten med brittiska myndigheter inte varit framgångsrik. Utredningen hänvisar till att AV-direktivet för närvarande är under revidering.¹¹ **Paf anser det angeläget att denna risk för kringgående så långt som möjligt täpps till för att inte verka skadligt på kanaliseringen och hela regleringen.**

Paf stöder förslaget att marknadsföring inte får riktas direkt mot personer som stängt av sig från spel. Det är en självklarhet att personer som vill avhålla sig från spel inte skall lockas med reklam erbjudanden från spelföretagen. Paf anser även att direktmarknadsföring i samma syfte inte heller skall riktas mot de spelkunder som bedöms ha spelproblem.

Paf stöder **Utredningens förslag om krav på tydlighet vad gäller villkor och regler för bonus. Paf tillstyrker även förslaget att bonuserbjudanden inte skall vara skattemässigt avdragsgilla. Detsamma bör gälla free-spins och dylika gratiserbjudanden.** Detta kan ha en positiv effekt för konsumentskyddet genom att en motverka en överanvändning av bonuserbjudanden, som annars lätt kan bli fallet i en högst konkurrensutsatt marknad.

Paf tillstyrker Utredningens förslag om att marknadsföringen av spel skall vara måttfull, i syfte att upprätthålla ett starkt konsumentskydd. Paf efterfrågar dock vissa klargöranden enligt ovan över vad som särskilt skall beaktas vid bedömningen av måttfull marknadsföring.

---

¹⁰ Europaparlamentets och Rådets direktiv 2010/13/EU

¹¹ SOU 2017:30, del 1, s 703.

3.12 Avsnitt 24 - Sanktioner

Det kan inte nog understrykas att en hög kanalisering till licensierade spelföretag utgör en grundförutsättning för hela regleringen och dess framgång. Vidare utgör lagefterlevnad en förutsättning för att upprätthålla ett högt konsumentskydd vilket är ett av lagens huvudsyften. Det är således av yttersta vikt att de licensierade spelföretagen följer gällande lagar och regler samt inte minst att de olicensierade aktörerna stängs ute. För att uppnå detta krävs ett effektivt sanktionssystem.

Paf ställer sig bakom Utredningens förslag att kriminalisera anordnande och tillhandahållande av spel utan licens genom brottet olovlig spelverksamhet. Paf stöder uttryckligen syftet att bekämpa illegala penningautomater på land samt utestänga aktörer som vanligtvis genom internet utan tillstånd riktar sin verksamhet mot den svenska marknaden. Det är av yttersta vikt att de licensierade spelföretagen skyddas från otillbörlig konkurrens av illegala aktörer.

Paf ställer sig bakom möjligheten att utdöma sanktionsavgifter mot de licensierade spelföretagen vid brott mot spellagen, villkor eller föreskrifter.

Främjandeförbudet måste vara effektivt. Olicensierade aktörer måste förhindras marknadsföra sig mot Sverige. **Paf tillstyrker Utredningens förslag på ett skärpt främjandeförbud** (Avsnitt 24.7.3).

Som ovan angetts föreligger dock viss lagföringsproblematik vad gäller inte minst tv-reklam på utländskt etablerade tv-kanaler. Paf bedömer att det kan finnas anledning att ytterligare komplettera främjandeförbudet i syfte att utestänga olicensierade aktörer. Det är viktigt att effekten av främjandeförbudet noggrant analyseras och utvärderas i en oberoende utvärdering av licenssystemet och att nödvändiga åtgärder vidtas.

Paf tillstyrker införandet av ett särskilt spelfuskbrott i syfte att komma åt olaglig matchfixning och annat spelfusk.

Paf stöder förslaget på förbud mot betalningsförmedling för olicensierat spel samt införande av varningsmeddelande på olicensierade aktörers spelsidor, även om effekten av det senare förmodas vara tämligen ringa.

3.13 Avsnitt 26 - Skatt på spel

Paf tillstyrker den föreslagna spelskatten om 18 %.

Paf ställer sig särskilt positiv till förslaget att vinster hos olicensierade spelföretag skall beskattas som inkomst av kapital. Detta kan på ett effektivt sätt bidra till hög kanalisering genom att spelkunderna naturligt söker sig till de licensierade aktörerna där vinsterna är skattefria.

Vad gäller hanteringen av mervärdesskatt för de spelföretag som verkar under licenssystemet vill Paf tillförsäkra sig om att detta sköts enligt svenska regler. Se resonemanget ovan under punkt 3.6.2.

För eventuella frågor eller dialog i ärendet vänligen kontakta undertecknad.

Med vänliga hälsningar,

ÅLANDS PENNINGAUTOMATFÖRENING

Christer Fahlstedt, vd